

LLUNY DE LA TORRE DE VORI

Damunt la llinda de l'Institut de Ciències Socials de l'harmoniosa ciutat d'Urbino una inscripció diu: «*Colloquimur ergo sumus*»; és a dir, del fet de dialogar es desprèn que existim, mitjançant el diàleg fem viva la nostra existència. El diàleg que, en definitiva, vol dir relació, vol dir atenció a l'entorn, als homes i als problemes de l'entorn. El diàleg que, si és autèntic, vol dir donar i rebre. No és bo l'isolament, no és bona la reclusió en la ignorància d'allò que saben o pensen o pateixen a l'altre costat del carrer o just passada la carena.

La història de la Societat de Pediatria i la història dels pediatres són plenes de diàleg; amb la multitud d'afectats pels problemes més diversos i amb els responsables de llur solució o amb les persones i els estaments que, amb uns coneixements o amb una experiència, poden ajudar en llur solució. I diàleg amb els organismes, les institucions i les persones animats d'unes inquietuds comunes a les de la Societat.

En un terreny general, no específicament pediàtric, uns exemples adients d'activitats participatives són l'acord de Junta de la Societat —24 d'octubre de 1969— d'ésser present al Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana; la representació fou confiada a Oriol Casassas i els resultats foren un conjunt de comunicacions (Josep Llorens, Joaquim Ramis, Ramon Bacardí, Albert Pi i Ferrer, Enric Miralbell, Oriol Casassas) que encara avui són una referència.¹³⁸

138. Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana. Llibre d'Actes, vol. II, pàgs. 379-396.

Un altre bon exemple és l'acord de la Junta del 13 de gener de 1970 —a proposta de Joan Martínez Mora— d'adhesió a la campanya iniciada per Omnium Cultural de reclamació del català a l'escola. Més endavant, per culpa de la sordesa de les autoritats, la Societat hagué d'insistir i, el 3 de març de 1975, es dirigí al ministro de Educación y Ciencia en sol·licitud de les disposicions que normalitzessin l'ús del català en l'ensenyament impartit a Catalunya, «convençuts per raons d'índole psico-pedagògica de la conveniència de l'ensenyament en llengua materna i profundament preocupats per les dificultats que aquest ensenyament troba als centres docents de Catalunya.» Conseqüentment, així que Antoni Maria Badia i Margarit, el 30 de juny de 1985 al monestir de Poblet, anuncià la convocatòria del Segon Congrés internacional de la Llengua Catalana, la Societat s'hi adherí i es convertí en Membre del Consell General d'Entitats Promotores del Congrés.

La Societat, quan el Col·legi d'Advocats de Barcelona —el mes de gener de 1975— convocà el Congrés de Cultura Catalana, fou una de les primeres entitats que s'hi adherí. Després, la col·laboració dels membres de la Societat fou generosa i els criteris defensats per l'Àmbit d'Estructura Sanitària del Congrés han orientat —i és unànimement reconegut per les persones informades— l'evolució posterior de l'organització de la sanitat.

En un camp ja concret, hi ha la permanent atenció dels pediatres envers la qüestió de les guarderies. El primer número del «Butlletí» —del llunyà 1928— amb el treball de Joan Córdoba és una premonició d'aquesta permanència. Al cap de gairebé mig segle, el problema continuava irresolt i, per exemple, en ocasió d'un estudi realitzat per la Societat de Pediatria era publicat en un diari barceloní un informe titulat *Guarderías, un déficit a resolver con urgencia*.¹³⁹ En aquell moment hi havia les guarderies municipals

139. «El Correo Catalán», 16-febrer-1975.

—a Barcelona, un total de set—, les de l'Institut Nacional de Assistència Social —dues a la ciutat de Barcelona i tres a la província—, les guarderies laborals i les privades. Entre aquestes hi havia les dels vius, moguts per l'afany d'un negociet fàcil, i les de les persones o els grups impel·lits pel desig d'atendre una necessitat, amb el respecte degut a la pedagogia i a les condicions exigides per un harmònic desenvolupament psico-motor i emotiu de l'infant.

La Societat de Pediatria sentia el deure d'afavorir com fos la pervivència d'aquest últim tipus de guarderia i de procurar la derivació dels altres cap als models correctes; per mitjà de comunicacions i conclusions, de les quals hom procurava una màxima difusió, o mitjançant la participació en comissions de gestió. Així, el 18 de juny de 1971, integrats en la ponència social anual de la Societat, són exposats, per part del sociòleg Josep Maria Masjuan i Codina i el pedagog Jordi Cots i Moner, sengles treballs sobre guarderies, simplement contundents. O en el Congrés de Pediatres del 1978, que els pedagogs de Rosa Sensat i el pediatre Joan Ripoll exposen, respectivament, la ineludible conveniència d'integrar la guarderia —la llar d'infants— en un conjunt educatiu institucional que hauria d'acollir els infants des dels primers mesos als 16 anys¹⁴⁰ i la peremptòria necessitat de procurar per a les guardadores una formació basada en un programa d'estudis adequat.

Amb el pas dels anys, molts dels infants un dia afectats pel problema de les guarderies ja cursaven, fins i tot, ensenyaments superiors, sense que la situació experimentés la transformació esperada. Això que, de tant en tant, algun home de govern sembla que se n'ocupava: l'alcalde de Barcelona Enric Masó i Vázquez, per exemple, que a principis de 1975

140. *La guarderia, una institució polèmica*, Irene Balaguer, Primer Congrés de Pediatres de Llengua Catalana. Girona, 1978. Segona Ponència: Necessitats pediàtriques als Països Catalans. Pàg. 191.

anuncià la creació d'un Patronat Municipal de Guarderies, amb participació d'experts i afectats. La Societat Catalana de Pediatria, és clar, hi fou present; presentà un estudi referit a aspectes estadístics de les necessitats i a aspectes doctrinals d'organització i de funcionament. Els representants del municipi tingueren contactes amb els ministeris —tres per falta d'un— del Treball, de Governació i d'Educació i, després, en donaren compte puntual en el curs de les reunions i reunions de la comissió. Res més. Les mestres i els pares —molts amb les criatures a coll— es manifestaren a la plaça de Sant Jaume; i el problema de les guarderies continuà —durant molt de temps— essent el problema de les guarderies.

La vella saviesa popular diu que el càntir nou fa l'aigua fresca i, sense haver arribat ni de bon tros a una situació ideal, sí que amb nous governants el panorama és més reconfortant. A la Societat de Pediatria es constituí un Grup de treball¹⁴¹ que redactà una completa ponència: «Llars d'Infants», amb una visió pediàtrica de les guarderies i amb les orientacions sanitàries que hi han d'ésser presents¹⁴² i, mentrestant, el Departament de Sanitat de la Generalitat ha disposat una bona endreça del batibull.¹⁴³

Sembla, doncs, que el temps s'aclareix, tot i que encara ningú no pot donar la nuvolada per esvaïda. Encara hi ha sectors desatesos o mal atesos; potser en algunes comarques. Un estudi recent¹⁴⁴ explica que, a la Noguera, una de cada quatre mares amb fills petits treballa fora de casa, que per a una po-

141. Josep Bras, Pere Calafell, Rosa Llitjós, Ramir Mirapeix, Miquel Porta, Joan Ripoll, Carles Wennberg.

142. BSCP, 1925, núm. monogràfic, pàg 243.

143. Diari Oficial de la Generalitat. Ordre de l'11-5-1983, Normativa sobre Llar d'Infants.

144. *La guarda dels lactants i pre-escolars a la comarca de la Noguera: l'oblit dels infants del medi rural*, Francesc Domingo i Salvany. Presentat a la Primera Reunió Anual de la SCP. Lloret de Mar, 8-9 de maig de 1992. Núm. extraordinari, pàg. 276.

blació de 1152 infants menors de 4 anys —dels quals una quarta part necessitaria els serveis de guarderia— hom disposa de 15 llars d'infants i que d'aquestes només 8 estan enregistrades a les Delegacions de Sanitat o d'Ensenyament. El títol del treball és acusador: *L'oblit dels infants del medi rural*.

En un ordre molt diferent de relacions hi ha la presència de la Societat Catalana de Pediatria en la Asociación Española de Pediatría. Aquesta Associació va néixer —amb el nom d'Asociación de Pediatras Españoles— l'any 1949, amb la missió primordial de l'organització dels Congresos Nacionales i la representació internacional, atès que l'Associació Internacional de Pediatria admet només relacions amb una entitat per cada estat. L'any 49, existien només les societats de pediatria de Madrid i la Catalana i, a mesura que es crearen les restants, l'Asociación Española prengué el caràcter de «confederación de las sociedades regionales». El president de la Societat Catalana —igual que els de les altres— és vocal nat de la Junta espanyola, que ha estat presidida —dels membres de la Catalana— per Manuel Cruz; també Manuel Cruz i Àngel Ballabriga i Francesc Prandi són presidents d'honor de l'Asociación. La celebració del VIII Congreso Nacional —l'any 1952— tingué lloc a Barcelona; de les tres ponències que componien el Congrés, una —Leishmaniosi visceral— fou encarregada a Martínez i Garcia i una altra —«Tractament de la tuberculosi òsteo-articular»— a Emili Roviralta. El secretari general fou Josep Maria Sala i Ginabreda, el tresorer Àngel Ballabriga i el president, el reverencial pediatre madrileny Juan Antonio Alonso Muñozerro.¹⁴⁵ L'any 1976 —altre cop a Barcelona— tingué lloc el «XIV Congreso Nacional», presidit per Manuel Cruz.

És un Congrés tenyit de dol, va associat a un trist record: Josep Maria Sala i Ginabreda morí, sobta-

145. BSCP, 1952, pàgs. 60, 119 i 189.

dament, quan es disposava a assistir al Palau de les reunions per tal de moderar una taula rodona.

A partir de 1961, l'Asociación organitza unes Reuniones Anuales, la primera de les quals se celebrà a Barcelona, presidida per E. Jaso Roldán, i la XIII —l'any 77— a Tarragona, sota la presidència de Jaume Botey. Des de l'any 1968, l'Asociación publica la revista «Anales Españoles de Pediatría».

Per virtut de les relacions internacionals de l'Asociación Española de Pediatría» i, segurament, pel prestigi internacional d'un dels seus destacats membres, l'any 1972 se celebrà a Barcelona el VIII Congrés de la Unió de Societats de Pediatria de l'Orient Mitjà i del Mediterrani; i l'any 1980, a Barcelona també, el XVI Congrés Internacional de Pediatria i el VII Congrés Europeu de Medicina Perinatal. Tots tres congressos foren presidits per Àngel Ballabriga.

Diuen que l'article 1 dels estatuts fundacionals de l'Asociación Española de Pediatría la defineix com una «*sociedad científica formada por las sociedades de pediatría legalmente constituídas con la finalidad de promocionarlas, coordinar sus actividades y representarlas tanto a nivel nacional como internacional.*»¹⁴⁶ Resulta que la Societat Catalana de Pediatria —vint-i-tres anys més gran que l'Asociación Española—, de tota la vida ha fet la seva promoció —més bé o més malament— soleta i sense ajudes; i resulta també que les seves activitats —tant les pròpies com les conjuntes amb veïns i parents— han estat coordinades sense intromissions. Si aquest article 1 no fos una fantasia, els càrrecs de responsabilitat de la Societat serien una autèntica canongia i, a més, durant certs períodes la Societat hauria tingut una activitat nul·la; com quan el president Pere Calafell —l'abril del 59— sol·licità que la Junta de l'Asociación es reunís, almenys, una vegada a l'any, que en feia quatre que no s'havia reunit. La petició sembla que no fou escolta-

146. «Acta Pediátrica Española», vol. 50, núm. extraordinari. Octubre 1992, pàg. 719.

da, perquè Pere Calafell —en ocasió d'una reunió a Barcelona amb la Junta de la Sociedad de Pediatría de Madrid, el 7 de maig de 1960— insistí novament en la proposta de la reunió anual. De passada, aquest dia, Pere Calafell obsequià el president castellà Jaime de Cárdenas Pastor amb un llibre de poemes de Joan Maragall.

El desconeixement que algunes persones de l'Asociación tenien de la vitalitat i la sensibilitat de la Societat Catalana de Pediatría, féu que, periòdicament, aparegués el suggeriment de la convenient desaparició del «Butlletí». Una vegada, l'any 1967, quan era pròxim l'inici dels «Anales Españoles». El president Gubern, a Madrid, defensà la continuïtat del «Butlletí» de la Catalana —i de tots els que desitgessin prosseguir— amb arguments de Joan XXIII i de Pau VI. L'any 74 es produí una nova ofensiva, adduint que *«las Sociedades hijas deberían procurar el robustecimiento de la publicación de la Asociación madre»* i el president Casassas —a més de confessar que el «Butlletí de la Societat Catalana», tant per la seva història de gairebé mig segle com pel fet de considerar que complia una funció, no tenia intencions de plegar— féu avinent que la frase de les filles i la mare li semblava poc afortunada —pel que fa a la Societat Catalana— perquè mai no s'ha donat el cas que una mare sigui notablement més jove que la filla.

Tothom sap que una altra de les virtuts del diàleg —sobre fer patent l'existència— és l'enriquiment que produeix; especialment si l'interlocutor sap escoltar. Que quan un dels conversadors s'ho val, el diàleg pot estar molt a prop d'un monòleg, interromput només per la petició d'algun aclariment o d'alguna ampliació del tema. La Societat Catalana de Pediatría els ha tingut sempre tan clars aquests criteris que l'any 1928 ja inicià la pràctica d'invitar a la seva tribuna mestres d'altres terres: el professor J. Duken, de Jena, fou el primer. Invitat per Lluís Sayé del Servei Social dels Tuberculosos, pronuncià el 14 de novembre de 1928

una conferència sobre la naturalesa de la tuberculosi infantil i l'exploració radiològica del tòrax¹⁴⁷ que acaba amb una consideració d'aquelles que fan adonar del vertiginós progrés de les tècniques. Diu: «*Ciertos clínicos adoptan, para el diagnóstico radiológico, una actitud de franco escepticismo, recelando que este método de exploración acabe con nuestra ciencia clínica. Considero que esta aprehensión es completamente injustificada.*» Realment, ha passat el temps.

I només al cap d'uns mesos, Edouard Delcroix, d'Ostende, ocupava la tribuna de la Societat (3 de febrer de 1930) per exposar unes altres innovacions: les aplicacions actinomarines en el tractament de les seqüeles de la paràlisi infantil,¹⁴⁸ que feia no gaire havien estat exposades a la Societat de Pediatria de París. Aquesta pràctica d'escoltar la lliçó d'un expert visitant i, després, d'entaular-hi conversa prosseguí, amb alts i baixos, fins que la Junta que presidia Martí Carbonell acordà d'establir, amb una periodicitat anual, una Jornada Pediàtrica Internacional que agrupés en una sessió els fins aleshores esparsos visitants estrangers. «*Con ello se pretende reunir en una misma mesa a las máximas autoridades en una materia para que expongan sus ideas sobre el tema propuesto. Esta verdadera concentración de fuerzas para desarrollar y discutir un aspecto concreto de la patología infantil, puede resultar mucho más fructífera que la labor aislada y dispersa de los diversos conferenciantes, diseminados a lo largo de todo el curso, de manera brillante pero inconexa.*»¹⁴⁹

El dia 14 de maig de 1966 se celebrà la primera d'aquestes Jornades, amb el tema monogràfic de «Les diarrees cròniques en la infància», que coordinà Francesc Prandi. A més del coordinador i d'Enric Vicens, foren relators S. Nordio, de Gènova, A. Prader, de Zuric, i R. Jean, de Montpeller.¹⁵⁰

147. BSCP, 1928, núm. IV, pàg. 5.

148. BSCP, 1929, núm. IV, pàgs., 181 i 188.

149. BSCP, 1966, pàg. 281.

150. BSCP, 1996, pàgs. 395 i 485.

L'encert de la iniciativa de les Jornades Internacionals queda a bastament demostrat amb la seva continuïtat: el febrer del 92 se celebrà la vint-i-vuitena, un conjunt que encara s'ha d'incrementar de tres Jornades extraordinàries fora de numeració.

Les Jornades seguien, amb flexibilitat, un model que exemplifica el programa de la II Jornada. Celebrada el 21 d'octubre de 1967 sobre el tema «Les convulsions en la infància», fou coordinada per Frederic Corominas i Beret; durant la sessió matinal intervingueren H. Bonnet, de Montpeller, I. Lesny, de Praga, M. Odièvre, de París, i G. Pampiglione, de Londres. Havent dinat, tingué lloc la discussió i, seguidament, la presentació de comunicacions referents al tema.

Molt sovint, entre la Societat i el visitant s'establia el nexa de les afinitats electives i l'interlocutor d'una Jornada deixava d'ésser-ho per convertir-se, simplement, en un amic; i com que la Societat volia manifestar el seu reconeixement i volia l'amic assequible, recorria a l'universal sistema dels nomenaments, sigui de soci corresponent, sigui de soci d'honor. I rebia cartes com aquesta, del professor P. Woringe, de Strasbourg, datada el 23 de març de 1933 i dirigida al secretari de la Societat M. Torelló i Cendra: «*Mon cher collègue et ami, J'ai bien reçu votre lettre m'annonçant que le Comité de Direction de la Societat Catalana de Pediatria m'a proposé comme membre correspondant. Je suis profondément touché de l'honneur que me fait votre Société et vous prie de transmettre au Président et aux membres du Comité mes très sincères remerciements. J'ai gardé de mon passage dans votre ville un souvenir inoubliable et bien souvent, ma femme et moi, nous évoquons avec plaisir les belles journées passées avec vous et l'accueil charmant que nous avons trouvé dans tant de familles de votre ville. Je suis heureux qu'un lien nouveau vienne nous unir à nos amis catalans et ne manquerai pas, à l'occasion, de refaire le voyage pour vous serrer la main.*»¹⁵¹

151. Eren socis corresponents l'any 1933, entre d'altres,

La concessió dels títols de corresponent o de membre d'honor als visitants interlocutors amics es feia, doncs, de temps i continuà efectuant-se; i continuaren produint-se les respostes gentils. L'any 59, per exemple, Robert Clément, de París, deia: «...» *Je pense pouvoir aller vous remercier de vive voix car je fais toujours le projet d'aller passer quelques jours à Barcelone où je me trouve si volontiers. Mes hommages à Madame Calafell. Mon bon souvenir à Sala Gimbreda et à tous les charmants médecins catalans dont je n'ai pas oublié l'accueil si cordial et si affectueux.*» I Piero Fornara, de Novara, deia: «*Le titre flatteur de membre italien correspondant de la Societat Catalana de Pediatria restera, je vous assure, parmi les grandes satisfactions de ma vie et m'intéressera encore plus que par le passé à l'activité de votre glorieuse Société.*» I Roger Jean, de Montpeller: «...» *Ce sera toujours pour moi un très grand plaisir de pouvoir participer à vos réunions dont je garde un excellent souvenir.*» I l'any 1960, Paul Giraud, de Marsella, escrivia: «*Durant le séjour que j'ai fait à Barcelone et dont j'ai gardé un excellent souvenir j'ai pu apprécier la vitalité de votre Société et la valeur des travaux qu'y sont publiés.*»¹⁵²

Però el diàleg no acaba aquí; perquè, desaparegut un dels impulsors màxims d'aquesta manera oberta d'entendre els afers de la Societat, en memòria del seu inesborrable exemple fou instituïda —per acord del 27 de novembre de 1984— l'annual Lliçó Pere Calafell. El dia 7 de març de 1985 —feia quatre mesos de la mort del mestre— la Societat ja dedicà una Sessió a la seva memòria (amb intervencions de Joan Ripoll, Joaquim Ramis, Ramon Martínez Callén i

L. Ribadeau Dumas, Rohmer, Jules Comby, Georges Mouriquand, Marfan, P. Woringer.

152. Eren socis corresponents o d'honor els anys 60, entre d'altres, Robert Clément, Piero Fornara, Kurt Schreier, Roger Jean, Jean Chaptal, A. Prader, Bernard Duhamel, Geoffrey Rushworth, M. Tanner, H. Willi, Wallgren.

Oriol Casassas),¹⁵³ però l'homenatge de gratitud es volia constructiu i permanent: i, de la Junta presidida per Xavier Lucaya, nasqué la Llició, «amb la qual la Societat Catalana de Pediatria pretén, com ja ho féu en el camp moral i professional aquell de qui la sessió porta el nom, arribar, any rera any, al màxim nivell de ressonància pública, prestigi dels convidats i qualitat dels continguts.»¹⁵⁴

En aquesta voluntat de participar en tota classe de diàlegs vivificants, la Societat —lluny de fer-s'ho servir sempre a domicili— anava, també, a l'encontre del diàleg. Si es vol dir d'una altra manera, al noble desig de moltes individualitats de fer acte de presència enllà de les fronteres se sumava l'anhel d'ésser-hi corporativament, de fer-hi saber l'existència com a membres d'una cultura concreta. Un bon exemple d'aquesta aspiració el dóna el VIII Congrés Internacional de Pediatria, que tingué lloc a Copenhaguen del 22 al 27 de juliol de 1956: «*de los 37 españoles que acudieron, la Sociedad Catalana de Pediatría estaba representada por 18 de sus miembros y de las 14 comunicaciones españolas, nueve procedían de Barcelona y 5 del resto de España.*»¹⁵⁵

Atès que la relació amb l'Associació Internacional de Pediatria era indirecta —a través de l'Asociación Española de Pediatría— i, per tant, diluïda, s'han establert —fins on ha estat possible i amb resultats de diferent valor— contactes amb organitzacions internacionals més obertes que l'AIP. Durant la presidència d'Oriol Casassas fou particularment intensa aquesta pràctica: així, el 20 de març de 1975, la Societat va ésser acceptada com a soci corresponsal de la Unió Internacional de Protecció a la Infància, amb seu a Ginebra, i el dia 21 de juny del mateix any fou

153. BSCP, 1985, pàgs. 337-366.

154. *Memòria del Secretari Enric Mauri i Clua del curs 85-86*, BSCP, 1987, pàg. 467. // Relació Llicions Pere Calafell: vegeu SCP a Glossari.

155. BSCP, 1956, pàg. 216.

admesa com a membre de l'Union Mondiale pour la Sauvegarde de l'Enfance et de l'Adolescence, amb seu a París, en la qual eren integrats organismes com el Centre de Santé Mentale pour Enfants et Adolescents, de Montreal, l'Henrietta Szold National Institute for Research in the Behavioral Sciences, de Jerusalem, l'Ente Nazionale Assistenza Orfani Laboratori Italiani, de Roma, o el Centre National d'Études et de Recherches Socio-économiques, de Brussel·les. El president de la Societat de Pediatria fou elegit per al càrrec de membre del Consell d'Administració de la Unió. A més, des de 1974 i en nom de la Societat, uns dels seus membres (Bacardí, Casassas i Ramis) havien pres contacte amb l'Association Médicale Internationale pour l'Étude des Conditions de Vie et de Santé» que, amb seu a París, havia presidit fins a la seva mort el metge i sociòleg brasiler —exiliat a la capital francesa— Josué de Castro, i, també en representació de la Societat Catalana, foren ponents, l'any 76 a Bolonya, d'un Congrés internacional sobre «La responsabilitat social de la medicina», que, clarament, influí el Congrés de Metges i Biòlegs de Perpinyà.

I, finalment, en uns casos que són legítim orgull, la Societat manté una relació més familiar encara que la d'un diàleg fratern, talment la d'un diàleg amb si mateix. Perquè els interlocutors són Societat de Pediatria, que, enduts per la inquietud científica, en altres terres han trobat possibilitats d'un treball rigorós i han arribat a situacions d'alta consideració. Són Joan Rodríguez i Soriano i Adolf Valls i Soler, ambdós a l'Hospital de Cruces, a Barakaldo, al País Basc; Gerard Ley i Pardell, cap del Departament de Pediatria de l'Hospital de Hameln, a la Baixa Saxònia; Carles Vallbona i Calbó, de la Baylor University de Houston, Texas, i Tomàs Rubio i Tello, cap del Departament de malalties infeccioses del King's Daughters Children's Hospital de Norfolk, Virgínia.

És ben clar, doncs, que la Societat Catalana de Pediatria no ha viscut mai —ni ara ni abans— reclosa en una torre de vori.

L'ANTENA TRANSMISSORA

Gairebé, gairebé, fa l'efecte que la Societat Catalana de Pediatria hagi estat investida del do de la ubiqüitat. L'any 1934, el president Bassols deia al director de Ràdio Barcelona, en relació a «les conferències que els anuncià el President del Col·legi Oficial de Metges» (August Brossa, en aquell temps): «Crec necessari, però, afegir que l'origen d'aquestes conferències es deu d'una part a l'oferiment fet per vostès al Col·legi de Metges i a les instàncies d'aquest a les Societats mèdiques per tal que ens en féssim ressò; i d'altra part a la insistència amb què el Consell de la Generalitat pregava a la nostra Societat que procurés donar vàries conferències de puericultura que arribessin a tots els racons de la nostra terra.»

I deia al president de Ràdio Associació de Catalunya: «La Societat Catalana de Pediatria ha cregut molt convenient organitzar un curs de Puericultura i unes conferències sobre educació de la infància per a profans i en especial per a les mares. Entenent la nostra Societat que donada la importància d'aquestes qüestions és precís que la veu de la Societat pugui ésser emesa arreu de la nostra terra per les dues emissores que existeixen a la nostra Ciutat, ha començat a transmetre per Ràdio Barcelona el Curs de Puericultura i desitjaria transmetre per Ràdio Associació les conferències d'educació.»

L'acció divulgadora —si es volia eficient— s'havia d'estendre per d'altres camps; l'any 32, dirigida per August Brossa, ja havia tingut lloc la campanya d'informació sobre diftèria i la seva profilaxi destinada a tots els metges de Catalunya i el 34, a iniciativa

d'Emili Roviralta, havien estat difoses —igualment entre tots els metges de Catalunya— unes normes d'orientació de criteri i fixació de conducta en els principals problemes apendiculars del nen.

Aquestes campanyes de divulgació i assessorament tingueren, un temps, una brillant continuïtat. L'impulsor principal fou, una altra vegada, Emili Roviralta: havia presentat unes comunicacions en relació als problemes que provoca l'ús dels antibiòtics en cas de sospita d'apendicitis —que en comptes de resoldre l'afecció, l'únic que fa és emmascarar el quadre simptomàtic—, les quals donaren lloc a unes conclusions que foren aprovades per la Societat. Es decidí —presidia la Societat Martí Carbonell— que se'n fes una difusió i així, amb el títol de *Recomanacions i precisions sobre l'apendicitis infantil*, aparegueren al «Butlletí» (gener-febrer, 1963) i foren trameses a tots els pediatres i metges de capçalera de Catalunya. A més, el 4 de febrer de 1963, la Societat es dirigí —com aquell que no diu res— a trenta-quatre professors de cirurgia pediàtrica o de pediatria —de Lausana, Copenhaguen, Milwaukee, Londres, Munic, Nova York, Liverpool, Florència, Praga, París, Melbourne, Stockholm, Israel i encara un respectable etcètera— demanant-los llur opinió sobre la campanya i llur col·laboració. És que les estadístiques internacionals es veu que afirmaven que un 90 % dels malalts d'apendicitis menors de 3 anys arribaven al centre quirúrgic amb perforació. Per estrany que pugui semblar a una mentalitat ibèrica, la Societat rebé resposta de totes les persones consultades, amb frases d'aprovació, d'encoratjament, d'anunci de col·laboració, algunes amb observacions sobre un punt concret de les recomanacions i altres amb suggeriments com ara que la campanya hauria d'ésser dirigida —sobretot— al públic general, perquè «*c'est rarement le médecin qui est responsable, mais le plus souvent les parents qui n'appellent pas systématiquement le médecin pour des maux de ventre qui n'ont en général pas l'air inquiétant au début.*»

Aquell mateix any 1963, la Societat —aquesta vegada conjuntament amb les Associacions d'Hematologia i Hemoteràpia i d'Obstetrícia i Ginecologia de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques— féu públiques unes recomanacions sobre la malaltia hemolítica del nadó.¹⁵⁶

Mentrestant, l'incombustible Emili Roviralta aprofitava qualsevol ocasió per a pregonar la necessitat del diagnòstic precoç del megacòlon congènit que —la veritat sigui dita— era, per a molts pediatres l'entelèquia d'uns pocs. La tenacitat de Roviralta féu que s'arribés a la sessió de l'onze de març de 1966, en la que foren aprovades unes conclusions i unes recomanacions relatives a aquest defecte congènit, que —convenientment— foren divulgades als quatre vents i més n'hi hagués hagut.¹⁵⁷

Les ganes de caminar amb una certa seguretat pel camp cada cop més extens i intricat de la pediatria i el desig d'ajudar a la realització d'aquesta aspiració, feren que —a la Societat— les Juntes d'aquells anys multipliquessin els mitjans. La Junta que presidia Sala i Ginabreda inicià el curs 61-62 l'organització d'uns cursos de divulgació que, si se'n vol valorar l'encert, només cal observar que han arribat a la trenta-unena edició.

El tema del primer curs fou la dermatologia pediàtrica i el coordinador el catedràtic Xavier Vilanova i Montiu; després, els temes més diversos han estat objecte dels cursos, sempre contenint qüestions d'un interès pràctic candent, com ara el curs sobre errors en pediatria o el de terapèutica antiinfecciosa o el de medicina escolar.¹⁵⁸

I com que el curs de divulgació era monogràfic i se celebrava sempre a Barcelona, hom considerà que no n'hi havia prou i foren organitzats els Cursos de

156. BSCP, 1963, pàg. 12.

157. BSCP, 1967, pàg. 12.

158. Cursos de divulgació pediàtrica: vegeu SCP a Glossari.

Formació Continuada que, coordinats per la Societat, se celebren actualment (1992-1993) en vint-i-vuit punts de Catalunya.¹⁵⁹

Finalment, també poden incloure's en aquest desig de rebre i de donar —en definitiva, d'enriquir-se— i de procurar que l'enriquiment tingui el camí més planer —amb ajudes i amb estímuls— els premis, les beques i les borses d'estudi. Aquesta pràctica —vivíssima avui— té, en la Societat de Pediatria, una història ben antiga. Comença amb el Premi instituït per Josep Maria Roig i Raventós —que el dota amb 500 pessetes—, que és concedit al millor treball escrit en català —publicat en revistes, opuscles, llibres o a la premsa— durant el curs 1933-1934. Els metges de la Maternitat Goday, Brossa i Torelló, ofereixen immediatament un premi igual al concedit per Roig i Raventós i el secretari de la Societat —Josep Maria Girona i Cuyàs— no para, manifestant epistolàriament «el pregon goig pel vostre acte» o demanant a l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, a la d'Higiene de Catalunya i a la de Medicina de Barcelona la designació d'un representant als tribunals de concessió.

L'any 1933, la Societat institueix un Concurs Anual de treballs realitzats per estudiants de la Facultat de Medicina. El segon any de concessió els premis són tres —de 100, 75 i 50 pessetes— i el tribunal que els atorga és presidit pel president de la Societat i l'Agrupament Escolar de l'Acadèmia en designa el secretari.¹⁶⁰ El Premi de l'any 1935 fou concedit a l'alumne Ramon Arandes i Adan —que treballava a la càtedra de Vidal Jordana i que després seria catedràtic de Patologia Quirúrgica a la Facultat de Barcelona— per una *Contribució a l'estudi del dolicocòlon*.¹⁶¹

La relació de premis i beques i la de premiats i

159. Cursos de Formació Continuada: vegeu SCP a Glossari.

160. BSCP, 1934, pàg. 90.

161. BSCP, 1936, pàg. 13.

becats fóra inacabable; de característiques especials fou el Premio del XXV Aniversario de la Sociedad Catalana de Pediatría, concedit —amb un cert retard— el 10 d'agost de 1955. Es premiava el treball *Estudio del test de Thorn en niños afectos de enfermedades infecciosas* (publicat al «Butlletí» de l'any 1954, pàgina 140) i el seu autor era Frederic Corominas i Beret. Durant molts anys —els 60—, es concedí una beca d'ampliació d'estudis a l'Hospital War Memorial de Brussel·les —que dirigia el professor Lust—, d'una durada de sis mesos i un import de 2000 francs belgues. A més, beques a Lió, a Londres, etcètera, fins que l'any 71 —durant la presidència de Prandi— s'acordà de crear una Comissió de Beques —que presidí Pere Calafell— encarregada tant dels afers derivats de la convocatòria i la concessió, com de la promoció de noves beques i nous dotadors.

Ara, la Societat convoca anualment un veritable Cartell de Premis i Beques: una beca Societat Catalana de Pediatría per a una estada de treball a l'estranger, la beca Antics Presidents de la Societat per a un treball d'investigació, beques per a pediatres de comarques per a la formació en caràcter de reciclatge, premi al primer signant d'un article publicat al «Butlletí de la Societat», beques per a l'assistència a Reunions i Congressos de l'Asociación Española de Pediatría, el Premi Alexandre Frias i Roig per a un estudi sobre nutrició infantil i, encara, potser algun altre.

La conclusió és que la Societat —difusora, receptora, impulsora—, pot sentir, legítimament, aquella silenciosa i reconfortant alegria que produeix la contribució a una causa noble. I tant.